

Қазақстан Республикасы экология және
табиғи ресурстар министрлігі

«Қазгидромет» РМК

2026 ж. «16-18» мамырға арналған

**Қазақстан Республикасының таулы аумағы бойынша жаңбыр генезисті сел
қауіптілігінің күнделікті бюллетені №9**

(бюллетеньнің қолданылу мерзімі: 2026 жылғы 15 мамыр сағат 20:00-ден 18 мамыр сағат 20:00-ге дейін)

құрастырылған күні: 15.05.2026 ж.

Мекен жайы: Алматы қ., Абай д., 32
Астана қ., Мәңгілік ел д., 11/1

Сел үдерістерін зерттеу және
селді болжау басқармасының
басшысы:

Яфязова Р.

тел.: 8(727) 267-53-38

e-mail: seli@meteo.kz

Кезекші синоптик:

Пірімжар А.

тел.: 8(7172) 79-83-75

e-mail: ukpp@meteo.kz

2026 жылғы «16-18» мамырға

Қазақстан Республикасының аумағы бойынша жаңбыр генезисті сел қауіптілігі туралы Кеңес беру

Облыстар	Сел қауіпті аудандар	Гидрометеорологиялық жағдай
Алматы	Іле Алатауы	Қар жамылғысы 2800 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр. Нөлдік изотерма таңғы сағат 5-те 2950 м биіктікте болды. Орташа тәуліктік ауа температурасы 1,3-1,6 °С өсті, биік таулы аймағында – 1,6 °С. Төмен және орта таулы аймақтарында топырақ ылғалдануы жоғары. Өзендердегі су деңгейі өзгеріссіз. 16 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 17, 18 мамырда күндіз жаңбыр 2 мм дейін, найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Күнгеі Алатауы	Қар жамылғысы 3500 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр (9 мамыр жағдайында). Орташа тәуліктік ауа температурасы 2,2 °С өсті. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай өсуі байқалмайды. 16 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 17, 18 мамырда күндіз жаңбыр 2 мм дейін, найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Теріскей Алатау	Қар жамылғысы 3900 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр (9 мамыр жағдайында). Орташа тәуліктік ауа температурасы 2,1 °С өсті. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай төмендеуі байқалмайды. 16 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 17, 18 мамырда күндіз жаңбыр 2 мм дейін, найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
Жетісу	Жетісу Алатауы	Жетісу Алатауының батыс бөлігінде қар жамылғысы 2700 метрге жуық және одан жоғары биіктіктерде сақталуда, солтүстік бөлігінде – 3200 метрден жоғары, солтүстік-шығыс бөлігінде – 3200 метрге жуық және одан жоғары, ал оңтүстік бөлігінде – 3300 метрге жуық және одан жоғары биіктіктерде сақталуда (9 мамыр жағдайында). Жетісу Алатауының солтүстік-батыс бөлігінде орташа тәуліктік ауа температурасы 2,2 °С өсті; батыс бөлігінде – 2,2 °С. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай төмендеуі байқалмайды. 16 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 17, 18 мамырда күндіз жаңбыр 2 мм дейін, найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
Жамбыл	Қырғыз Алатауы	Қар жамылғысы 2900 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр (9 мамыр жағдайында). Орташа тәуліктік ауа температурасы 2,1 °С өсті. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай өсуі байқалмайды. 16 мамырда күндіз кей жерлерде өткінші жаңбыр (1-3 мм), найзағай болады. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 17, 18 мамырда күндіз жаңбыр 1 мм дейін, найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Талас Алатауы	

Түркістан	Талас Алатауы	Қар жамылғысы 2900 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр (9 мамыр жағдайында). Орташа тәуліктік ауа температурасы 1,3 °С өсті. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай өсуі байқалмайды. 16 мамырда күндіз өткінші жаңбыр (1-6 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 17 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 18 мамырда жаңбыр 2 мм дейін, найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Өгем жотасы	
Маңғыстау	Маңғыстау таулары	Орташа тәуліктік ауа температурасы 1,4 °С өсті. 16 мамырда кей жерлерде жаңбыр (1-5 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 17 мамырда жаңбыр 10 мм дейін, найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 18 мамырда жаңбыр, кей уақыттарда қатты жаңбыр 18 мм дейін, найзағай, бұршақ, дауыл. Маңғыстау тауларында қарқынды ұзақ жауын-шашын түскенде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз.
Абай	Тарбағатай	Қар дақтары 2900 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр (9 мамыр жағдайында). Орташа тәуліктік ауа температурасы 2,5 °С өсті. Өзендердегі су деңгейі өзгеріссіз. 16 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 17 мамырда түнде жауын-шашын (жаңбыр, қар), күндіз жаңбыр 5 мм дейін, найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 18 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
Шығыс Қазақстан	Сауыр	Қар дақтары 3000 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр (9 мамыр жағдайында). Орташа тәуліктік ауа температурасы 0,3 °С өсті. 16 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 17 мамырда жауын-шашын (жаңбыр, қар) 5 мм дейін. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 18 мамырда түнде жауын-шашын 5 мм дейін. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Қазақстандық Алтай	Қар жамылғысы солтүстік жоталарда 1600 м биіктік шамасында және одан жоғары (9 мамыр жағдайында). Қазақстандық Алтайдың солтүстік-батыс бөлігінде орташа тәуліктік ауа температурасы 2,3 °С төмендеді; оңтүстік-шығыс бөлігінде – 0,1 °С. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай төмендеуі байқалмайды. 16 мамырда күндіз кей жерлерде аздаған жаңбыр 0,9 мм дейін, найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 17 мамырда жауын-шашын (жаңбыр, қар) 5 мм дейін. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 18 мамырда түнде жауын-шашын 5 мм дейін. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.

Бюллетеньді құрастыру кезінде «Қазгидромет» РМК бөлімшелерінің деректері мен ақпараттары, Жер туралы ғылымдар орталығы (GFZ) Потсдам, Германия ұсынған MODSNOW құралы пайдаланылады

Жаңбыр генезисті сел қауіптілігінің деңгейі (1 Қосымша)

!!! Ескерту: Сел қауіпті ауданда тәртіп ережесін сақтаңыз (2 Қосымша)

Жаңбыр генезисті сел қауіптілігінің деңгейі

Сел қауіптілігінің деңгейлері	Сел қауіптілігінің деңгейін анықтайтын факторлар	Қауіптілік дәрежесі	Қорғау шаралары
	<p>Маусымдық қар сызығы жайғасуының, ауа температурасының, топырақ ылғалдылығының жоғары мәндері; болжамды сұйық жауын-шашын мөлшері ≥ 30 мм (өте қатты жаңбыр) немесе нақты жауған сұйық жауын-шашын мөлшері ≥ 40 мм</p>	<p>Халық пен шаруашылық нысандары үшін үлкен қауіп</p>	<p>Мемлекеттік басқару органдары мен халықты хабардар ету.</p>
	<p>Маусымдық қар сызығы жайғасуының, ауа температурасының, топырақ ылғалдылығының жоғары мәндері; болжамды сұйық жауын-шашын мөлшері 15-29 мм (қатты жаңбыр)</p>	<p>Халық пен шаруашылық объектілері үшін потенциалды қауіп</p>	<p>Мемлекеттік басқару органдары мен халықты хабардар ету.</p>
	<p>Маусымдық қар сызығы жайғасуының, ауа температурасының, топырақ ылғалдылығының салыстырмалы түрде төмен мәндері; болжамды сұйық жауын-шашын мөлшері 15-29 мм (қатты жаңбыр)</p>	<p>Төмен таулы аймақта селдің пайда болу аймағында адамдар үшін потенциалды қауіп</p>	<p>Мемлекеттік басқару органдарына және халыққа хабарлау.</p>
	<p>Төмен ауа температурасы, топырақтың ылғалдылығы, сұйық жауын-шашынның болмауы.</p>	<p>Қауіптілік жоқ</p>	<p>Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтау, «Абайлаңыз, сел қауіптілігі бар телім» ескерту қалқандарын назарға алу</p>

Сел қауіптілігінің белгілері және Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелері

Тауларға бару және онда болу жоспарланғанда, ауа райының өзгерістерін және дауылды ескертулерді бақылау қажет. Сел қауіпі туындаған жағдайда, сел қауіпі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтау керек. Сел ағынының тереңдігі 40-50 м жетуі мүмкін (әсіресе арнаның бұрылыстарында), ағынның қозғалу жылдамдығы-5-10 м/с және одан жоғары (жекелеген жағдайларда 15-20 м/с дейін) болады. Егер адам сел ағынына түссе, өлімге алып келуі сөзсіз, сондықтан қауіпсіздік шараларын сақтау ерекше мәнге ие болады.

Қатты жауын-шашынның түсуінен туындаған сел қауіптілігінің белгілері

- ✓ Өзендегі судың шығыны мен лайлылығының күрт артуы.
- ✓ Өзен арнасының жоғарғы бөлігінде балшық шаңы бұлтының және гүрілдің пайда болуы.
- ✓ Селге жақын жерде топырақ беткейін шайқау.

Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелері

- ✓ Өзен арнасына (жайылмасына), құрғақ арнаға және көл бөгетіне жақын жерде демалуға және шатырлы лагерь құруға болмайды.
- ✓ Бақылаушыны алға қойыңыз, сонда ол алда не болып жатқанын көреді және төнген қауіп туралы ескертеді, сонымен қатар өзеннен су алуға барғанда.
- ✓ Сұйық жауын-шашынның қарқынды түсуі және сел қауіптілігінің басқа да белгілері кезінде өзен арнасынан (жайылмасынан), құрғақ арнадан алыстау және аңғардың баурайы бойынша 40-50 м жоғары көтерілу.
- ✓ Сел өткен кезде одан өзен арнасының бойымен қашуға болмайды, аңғардың баурайы бойымен 40-50 м жоғары көтерілу керек (сел тасқынынан тастар ұшуы мүмкін).
- ✓ Тік жартастар мен тік беткейлердің астында тоқтамаңыз (топырақ беткейінің шайқалуынан, сел жақын жерде, құламалар мен тастың түсуі болуы мүмкін).
- ✓ Сел өткеннен кейін өзен арнасына түспеу, өйткені арнада сел қайта қалыптасу мүмкін.
- ✓ Сел жүріп өткеннен соң беткейлердің сырғуынан, үзілген немесе салбырап тұрған электр сымдарынан, бүлінген газ магистралынан абай болған жөн.

2026 жылғы «16» мамырға
 ҚР таулы аудандары бойынша ауа-райы болжамы

Іле Алатау	Жауын-шашынсыз. Солтүстік-шығыстан жел соғады 9-14 м/с. 2000 м: Ауа температурасы түнде 0-5, күндіз 5-10 градус жылы. 3000 м: Ауа температурасы түнде 0-5 градус аяз, күндіз 5-10 градус жылы.
Күнгеі Алатау	Жауын-шашынсыз. Солтүстік-шығыстан жел соғады 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 0-5, күндіз 13-18 градус жылы.
Теріскей Алатау	Жауын-шашынсыз. Солтүстік-шығыстан жел соғады 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 2 градус аяз-3 градус жылы, күндіз 15-20 градус жылы.
Жетісу Алатау	Жауын-шашынсыз. Солтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14, екпіні 15-20 м/с. 2000 м: Ауа температурасы түнде 1 градус аяз-4 градус жылы, күндіз 10-15 градус жылы. 3000 м: Ауа температурасы түнде 1-6 градус аяз, күндіз 5-10 градус жылы.
Қырғыз Алатау	Күндіз кей жерлерде өткінші жаңбыр (1-3 мм), найзағай болады. Солтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14, кей жерлерде 15-20, екпіні 23-28 м/с. Ауа температурасы түнде 3-8, күндіз 19-24 градус жылы.
Талас Алатау (Жамбыл облысы)	Күндіз кей жерлерде өткінші жаңбыр (1-3 мм), найзағай болады. Солтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14, кей жерлерде 15-20, екпіні 23-28 м/с. Ауа температурасы түнде 3-8, күндіз 19-24 градус жылы.
Талас Алатау (Түркістан облысы)	Күндіз өткінші жаңбыр (1-6 мм), найзағай. Шығыстан жел соғады, күші 8-13 м/с. Ауа температурасы түнде 6-11, күндіз 16-21 градус жылы.
Өгем жотасы	Күндіз өткінші жаңбыр (1-6 мм), найзағай. Шығыстан жел соғады, күші 8-13 м/с. Ауа температурасы түнде 9-14, күндіз 22-27 градус жылы.
Маңғыстау таулары	Кей жерлерде жаңбыр (1-5 мм), найзағай. Оңтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 17-22, күндіз 31-36 жылы.
Сауыр	Жауын-шашынсыз. Солтүстік-батыстан жел соғады, күші 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 1-6 градус жылы, кей жерлерде 3 градус үсік, күндіз 13-18, кей жерлерде 8 градус жылы.
Тарбағатай	Жауын-шашынсыз. Солтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 1-6, кей жерлерде 3 градус үсік, күндіз 15-20 градус жылы.
Қазақстандық Алтай	Күндіз кей жерлерде аздаған жаңбыр (0,0-0,9 мм), найзағай. Түнде және таңертең кей жерлерде тұман. Жел солтүстік-батыстан соғады, күші 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 1-6 градус жылы, кей жерлерде 3 градус үсік, күндіз 13-18, кей жерлерде 10 градус жылы.

2026 жылғы "17-18" мамырға арналған
ҚР таулы аумағы бойынша консультативтік болжам

Алматы: 17-18 мамырда күндіз жаңбыр (0,0-2 мм), найзағай. Ауа температурасы 17 мамырда түнде 0-5, күндіз 13-18 градус жылы, 18 мамырда түнде 2-7, күндіз 15-20 градус жылы.

Жетісу: 17-18 мамырда күндіз жаңбыр (0,0-2 мм), найзағай. Ауа температурасы 17 мамырда түнде 0-5, күндіз 13-18 градус жылы, 18 мамырда түнде 0-5, күндіз 17-22 градус жылы.

Жамбыл: 17-18 мамырда күндіз жаңбыр (0,0-1 мм), найзағай. Ауа температурасы 17 мамырда түнде 5-10, күндіз 21-26 градус жылы, 18 мамырда түнде 7-12, күндіз 21-26 градус жылы.

Түркістан: 17 мамырда жауын-шашынсыз, 18 мамырда жаңбыр (0,0-2 мм), найзағай. Ауа температурасы түнде 12-17, күндіз 25-30 градус жылы.

Маңғыстау: 17 мамырда жаңбыр (0,0-10 мм), найзағай, 18 мамырда жаңбыр, кей уақыттарда қатты жаңбыр (0,0-18 мм), найзағай, бұршақ, дауыл. Ауа температурасы 17 мамырда түнде 13-18, күндіз 22-27 градус жылы, 18 мамырда түнде 15-20, күндіз 17-22 градус жылы.

Абай: 17 мамырда түнде жауын-шашын (жаңбыр, қар), күндіз жаңбыр (0,0-5 мм), найзағай, 18 мамырда жауын-шашынсыз. Ауа температурасы 17 мамырда түнде 0-5, күндіз 18-23 градус жылы, 18 мамырда түнде 1-6 градус үсік, күндіз 13-18 градус жылы.

Шығыс Қазақстан: 17 мамырда жауын-шашын (жаңбыр, қар) (0,0-5 мм), 18 мамырда түнде жауын-шашын (0,0-5 мм). Ауа температурасы 17 мамырда түнде 1-6 градус үсік, күндіз 5-10 градус жылы, 18 мамырда түнде 1-6 градус үсік, күндіз 13-18 градус жылы.